

บทที่ 1

บทนำ



## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นสมบัติอันล้ำค่ายิ่งของมนุษย์ คนทุกชาติต่างมีภาษาสำหรับใช้สื่อสาร เพราะภาษาสามารถสะท้อนความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความเข้าใจ ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ของคนเราได้ และด้วยภาษานี้เอง ที่มนุษย์สามารถถ่ายทอดความรู้ศิลปวิทยาการให้แก่กัน ภาษาจึงทำหน้าที่เป็นสื่อ หรือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ช่วยให้เกิดการติดต่อเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ระหว่างคนในสังคมเดียวกัน หรือแม้แต่ในสังคมที่ต่างเชื้อชาติ ต่างภาษา ก็ยังสามารถติดต่อสื่อสารกัน โดยอาศัยภาษาที่เป็นสื่อสากล นอกจากนี้ ภาษายังเป็นสื่อที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ หากไม่มีภาษา สังคมมนุษย์คงไม่สามารถพัฒนามาจนถึงปัจจุบันได้ (กุสุมา รัชชมณี, ปรีชา เอกรินทร์ และคณะ ,ม.ป.ป.)

การฟัง เป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เพราะการฟัง เป็นทักษะสื่อสารขั้นต้นที่มนุษย์รู้จัก (Stewig and Nordberg,1995) และใช้กันมากที่สุดในชีวิตประจำวัน (มุสดี กุฏอินทร์,2536) จากงานวิจัยของแรนกินส์ (Rankin,1928 อ้างถึงใน Stewig and Nordberg) ซึ่งได้กล่าวถึงเวลาที่คนทั่วไปใช้ในการติดต่อสื่อสารว่าในแต่ละวัน บุคคลใช้เวลาในการฟัง 45 เปอร์เซ็นต์ การพูด 30 เปอร์เซ็นต์ การอ่าน 10 เปอร์เซ็นต์ และการเขียน 9 เปอร์เซ็นต์ ต่อมาผู้ได้ศึกษาและสนับสนุนความคิดของแรนกินส์อีกหลายคน ได้แก่ วินส์ (Wilt,1950), มอนโกเมอรี (Montgomery,1981) และเชอร์มิส (Shermis,1989)(อ้างถึงใน Stewig and Nordberg) นอกจากนี้ ศรีวิไล ดอกจันทร์ (2528) ยังได้กล่าวไว้ใกล้เคียงกันว่า สัดส่วนของการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนในชีวิตประจำวันของเรานั้น เราฟังมากกว่าพูด พูดมากกว่าอ่าน อ่านมากกว่าเขียน เมื่อเป็นเช่นนั้น บุคคลที่มีความสามารถทางการฟัง ย่อมใช้เวลาส่วนมากนี้ให้เกิดประโยชน์ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น

การฟังนอกจากจะมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์แล้วในด้านการเรียนก็ถือว่า การฟังเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ และเป็นทักษะเบื้องต้นในการพัฒนาทักษะด้านการพูด การอ่าน และการเขียน (มณีรัตน์ สุทธิศิริรัตน์,2537) ส่วนลินสตัน (Lundsteen,1979) อ้างถึงใน Hoskisson and Tompkins,1987) ก็ได้กล่าวว่า การฟังคือรูปแบบแรกของภาษาที่เด็กได้รับมา เด็กเล็กใช้การฟัง เพื่อเริ่มกระบวนการเรียนรู้ที่จะเข้าใจและผลิตภาษา เมื่อแรกเกิดเด็กฟังเสียงจากธรรมชาติ ฟังเสียงพูด และสร้างความรู้จากภาษาพูด การฟังมีความสำคัญในการเรียนรู้ที่จะอ่าน เพราะเด็กจะอ่านได้ก็จากการฟังเรื่องที่เรารับฟัง ขณะที่อ่านเขาจะเห็นความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ได้ยิน และสิ่งที่เห็นบนหน้ากระดาษ นอกจากนี้ การฟังมีอิทธิพลโดยตรงต่อการเขียน เพราะการเขียน จะเริ่มจากสิ่งที่พูดแล้วเขียนลง และเรื่องราวที่อ่าน ก็จะเป็นแบบอย่างในการเขียนให้กับเด็ก จากงานวิจัยของอาเบลเลียรา (Abelleira,1987 อ้างถึงใน Stewig and Nordberg,1995) พบว่า การสอนฟังจะไปพัฒนาทักษะด้านอื่นๆ เพราะการฟังเป็นจุดรวมใน การคิดและการเรียนทั้งหมด

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งในการเรียนการสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล (กรมวิชาการ,2534)

จากที่ได้กล่าวถึงการฟังมาแล้วข้างต้นว่า การฟังเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นทักษะแรกที่มีมนุษย์รู้จักและใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทักษะอื่นทั้งหมด ดังนั้น ทักษะการฟังควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เพื่อจะได้ส่งผลให้ทักษะอื่นที่เหลือได้ถูกพัฒนาเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ในห้องเรียน มีกิจกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวกับการฟังอยู่มาก เช่น ฟังคำแนะนำจากครู ฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้ในศูนย์การฟัง ฟังการอภิปรายจากเพื่อนร่วมชั้น หรือฟังครูอ่านบทกวี เป็นต้น นับได้ว่า การฟังมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ขณะที่ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการฟังนั้น ครูไม่ได้สอนนักเรียนไปด้วยว่า ทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้ฟังที่มีประสิทธิภาพ (Hoskisson and Tompkins,1987)

การฟังที่มีประสิทธิภาพนั้น ไม่ว่าจะเนื้อหาจะเป็นอย่างไร ส่งมาจากสื่อชนิดใด ผู้ฟังจะต้องมีความเข้าใจ คือ ฟังแล้วสามารถบอกรายละเอียด จับใจความสำคัญ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง วิเคราะห์หาหลักการ บอกจุดประสงค์ของผู้พูดและตีความของเรื่องได้

การฟังเพื่อความเข้าใจ สามารถส่งเสริม และ พัฒนาให้เกิดขึ้นกับเด็กได้ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ดังเช่นงานวิจัยของอาเบลเลียรา (Abelleira,1987 อ้างถึงใน Stewig and Nordberg,1995) ที่ได้ทำการทดสอบความเข้าใจการฟังกับเด็กนักเรียนเกรด 1 ในรัฐฟลอริดา ด้วยการให้ Stanford Achievement Test แล้วก็ฝึกการฟัง โดยเริ่มจากส่วนประกอบของเสียง และการปฏิบัติที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการฟัง หลังจากนั้น ทำการทดสอบซ้ำอีก ปรากฏว่าความสามารถในการฟังเพิ่มขึ้น ส่วน สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทรมพรรษ์ (2523) ได้กล่าวถึงการฝึกทักษะการฟังว่า ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝน และการแนะแนวในด้านการฟังอย่างถูกต้อง และเหมาะสม นักเรียนก็จะมีความสามารถในการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการฟัง

ฮอสคิสสันและทอมกินส์ (Hoskisson and Tompkins,1987) ได้กล่าวไว้ว่า การฟังเพื่อความเข้าใจหรือการฟังแบบอื่นๆ ควรสอนกลยุทธ์การฟังให้แก่ นักเรียน เพราะจะช่วยให้ นักเรียน รู้จักใส่ใจในข้อมูลที่สำคัญและทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ครูส่วนมากสรุปว่า นักเรียนสามารถใช้ทักษะการฟังได้เองตามสัญชาตญาณ นักเรียนหลายคนมีจุดประสงค์การฟังอยู่เพียงอย่างเดียว คือ พยายามที่จะจำทุก ๆ อย่างที่ฟัง ซึ่งทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ทักษะการฟัง เพราะเราไม่สามารถจำทุก ๆ สิ่งที่เกิดขึ้นได้หมดในช่วงความจำระยะสั้น- และบางครั้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นจำนวนมาก ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจำทั้งหมด

ฮอสคิสสันและทอมกินส์ ได้นำเสนอกลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจที่นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถเรียนรู้และนำไปใช้ได้ ได้แก่ การสร้างภาพในใจ (Creating Imagery : Forming a Picture in Your Mind) การจัดกลุ่มข้อมูล (Categorizing : Putting Information into Groups) และการตั้งคำถาม (Asking Questions) ดังมีสาระสำคัญของแต่ละกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

**การสร้างภาพในใจ (Creating Imagery : Forming a Picture in Your Mind)** คือ การให้นักเรียนฟังเรื่องแล้ววาดภาพขึ้นในใจตามเรื่องที่ฟัง เพื่อช่วยในการจำ ซึ่งกลยุทธ์นี้จะนำมาใช้ได้ดีในกรณีที่เรื่องที่ฟังนั้นมีลักษณะเป็นรูปธรรม มีการบรรยายให้รายละเอียดจนสามารถมองเห็นภาพได้ การนำกลยุทธ์การสร้างภาพในใจมาใช้สอนนักเรียนนั้น นอกจากการนำเรื่องลักษณะดังกล่าวมาเล่าให้นักเรียนฟังแล้ว ครูยังสามารถนำภาพมาใช้ได้อีกด้วย โดยการบรรยายตามภาพแล้วให้นักเรียนฟังพร้อมกับ สร้างภาพขึ้นในใจด้วยตนเอง

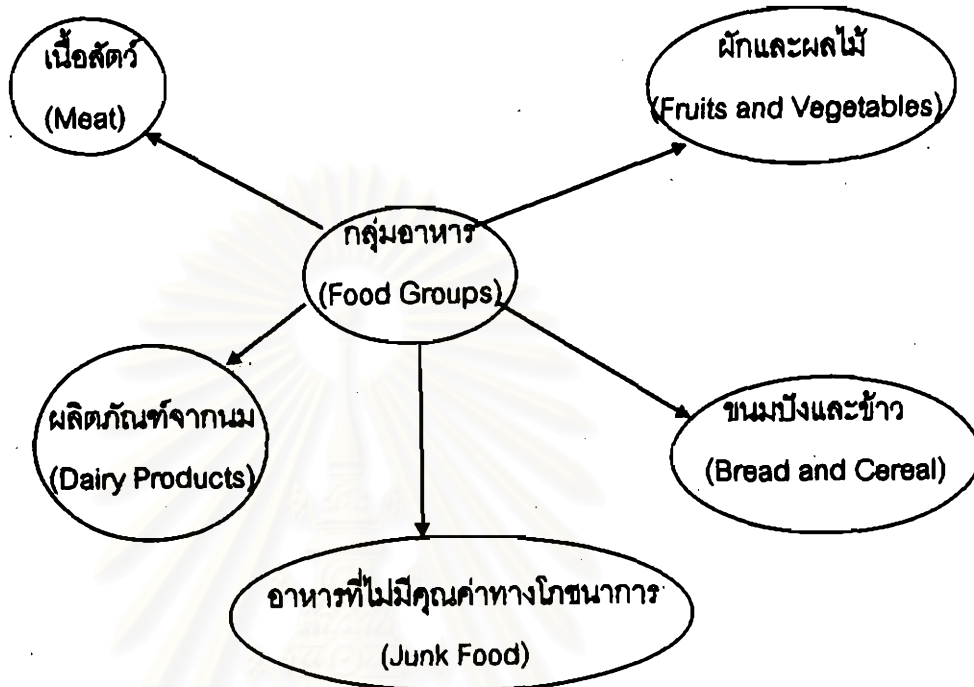
**การจัดกลุ่มข้อมูล (Categorizing : Putting Information into Groups)** คือ การให้นักเรียนจัดกลุ่มข้อมูลของผู้พูด เมื่อข้อมูลที่ส่งมานั้นมีอยู่หลายส่วน ซึ่งอาจจะเป็นการนำข้อมูลที่ฟังมาเปรียบเทียบ เพื่อต้องการให้เห็นความเหมือน หรือความแตกต่างกันในข้อมูลที่นำเสนอ เช่น การเปรียบเทียบ ระหว่างสัตว์เลื้อยคลาน (reptiles) และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ (amphibians) เมื่อนักเรียนได้ฟังเรื่องแล้ว ก็อาจจะแบ่งกระดาษออกเป็น 2 ช่อง โดยเขียนคำว่า สัตว์เลื้อยคลาน บนหัวกระดาษ ช่องที่ 1 และเขียนคำว่า สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ บนหัวกระดาษ ช่องที่ 2 จากนั้นให้นักเรียนบันทึกข้อมูลลงไป เมื่อได้ยินผู้พูดพูด หรือเมื่อฟังเรื่องจบ ดังตัวอย่างที่แสดงไว้ข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างตารางการเปรียบเทียบข้อมูล

สัตว์เลื้อยคลาน	สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
.....	.....
.....	.....
.....	.....

หรือในกรณีที่ข้อมูลมากกว่า 2 กลุ่ม เช่น กลุ่มสารอาหารทั้ง 5 เราก็อาจจะนำเสนอเป็นแผนภูมิจัดกลุ่มสารอาหารออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างที่แสดงไว้ข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 1 ตัวอย่างการจัดกลุ่มสารอาหาร



(แปลจาก Language Arts : Content And Teaching Strategies ของ Hoskisson and Tompkins ,1987)

การตั้งคำถาม (Asking Questions) คือ การให้นักเรียนตั้งคำถามเมื่อฟังเรื่องจบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีคำถามอยู่ 2 แบบ คือ

1. การตั้งคำถามถามผู้พูด เมื่อฟังข้อมูลแล้วแต่ยังไม่กระจ่างชัด
2. การตั้งคำถามถามตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง เมื่อฟังเรื่องจบแล้ว ผู้ฟังอาจตั้งคำถามถามตนเอง เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เช่น ข้อมูลนี้ทำให้ฉันรู้สึกอย่างไร หรือ ฉันฟังสารนี้ทำไม

จากกลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ฮอสกิสสันและทอมกินส์ ยังได้นำเสนอกลยุทธ์การเรียนการสอน 6 ขั้น เพื่อใช้ควบคู่ไปกับกลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Initiating) ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างโครงสร้าง (Structuring) ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง (Conceptualizing) ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (Summarizing) ขั้นที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (Generalizing) และขั้นที่ 6 ขั้นการเลือกใช้กลยุทธ์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ (Applying) ดังมีสาระสำคัญของแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้



ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Initiating) ครูนำเสนอกลยุทธการฟังเพื่อความเข้าใจ แต่ละกลยุทธ เพื่อต้องการให้นักเรียนใช้สร้างความคิดรวบยอด หรือเพื่อฟังข้อมูลแบบต่างๆ ได้อย่างเข้าใจ โดยการสร้างแผนภูมิโครงสร้าง หรือขั้นตอนของกลยุทธการฟังแต่ละแบบ ขั้นนี้จะประกอบด้วย คำถามนำ ชื่อกลยุทธ กิจกรรมที่ใช้เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างโครงสร้าง (Structuring) ครูดำเนินกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการใช้กลยุทธการฟังเพื่อความเข้าใจทั้ง 3 กลยุทธ คือ การสร้างภาพในใจ การจัดกลุ่มข้อมูล และการตั้งคำถาม ขณะที่นักเรียนฟังเรื่องจากที่ครูเล่าหรือจากเครื่องบันทึกเสียง ครูจะหยุดการเสนอเรื่องเป็นระยะ ๆ เพื่ออธิบายในสิ่งที่ครูกำลังทำ เช่น สร้างภาพในใจ จัดกลุ่มข้อมูล หรือตั้งคำถาม

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง (Conceptualizing) นักเรียนนำกลยุทธการฟังเพื่อความเข้าใจที่ได้เรียนรู้ไปแล้วมาสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง ครูจะเน้นความใส่ใจของนักเรียนในการปะติดปะต่อข้อมูลที่ได้ฟัง ระหว่างที่ฟังเรื่อง ครูหยุดการเสนอเรื่องเป็นระยะๆ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้กลยุทธการฟังเพื่อความเข้าใจ ครูควรจะให้ให้นักเรียนได้ฝึกการใช้กลยุทธเป็นกลุ่มใหญ่บ้าง หรือกลุ่มย่อยบ้าง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (Summarizing) นักเรียนสรุปเรื่องที่ฟัง และอธิบายกลยุทธการฟังเพื่อความเข้าใจที่ตนใช้สร้างความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (Generalizing) ครูนำข้อมูลใหม่ที่คล้ายคลึงกับข้อมูลที่เคยให้ฟังในขั้นที่ 2 (ขั้นสร้างโครงสร้าง) มาให้ฟังอีก และให้นักเรียนนำกลยุทธการฟังที่ได้เรียนรู้ไปแล้วมาฝึกอีก เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการนำกลยุทธการฟังมาสร้างความคิดรวบยอดและสรุปเรื่อง (เป็นการนำขั้นที่ 2 (ขั้นสร้างโครงสร้าง) ขั้นที่ 3 (ขั้นสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง) และขั้นที่ 4 (ขั้นสรุป) มาฝึกฟังเรื่องใหม่อีกครั้ง) เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกครบทั้ง 3 กลยุทธแล้ว ให้ทำขั้นที่ 6 ต่อไป

ขั้นที่ 6 ขั้นการเลือกใช้กลยุทธให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ (Applying) นักเรียนต้องมีความสามารถที่จะเลือกกลยุทธการฟังเพื่อความเข้าใจให้เหมาะสมกับเรื่องที่ฟังได้

ถึงแม้ว่าการฟังจะเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ก็ได้ระบุถึงจุดประสงค์ และความสำคัญของการฟัง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไว้อย่างชัดเจน แต่จากการศึกษาคู่มือครู พบว่า ระดับ

ขั้นนี้จะเน้นการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นส่วนมาก ส่วนการฟังนั้น จุดประสงค์ของแต่ละบทเรียนจะกล่าวถึงการฝึกมารยาทในการฟังและการพูด และในบางบทเรียนก็ไม่ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการฟังเลย มีการศึกษาค้นคว้าที่แสดงว่า เด็กอายุ 6-10 ปี สามารถสอนให้เป็นนักฟังที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ได้ กล่าวคือ เด็กที่ถูกสนับสนุนให้ถามเพื่อทำความเข้าใจให้กับคำถาม และเรียนรู้ที่จะฟังคำอธิบายด้วยความเอาใจใส่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการฝึก นอกจากนี้ การฝึกให้เด็กเกิดทักษะที่ดีในการฟังและพูด เป็นกระบวนการที่จะนำเด็กไปสู่การควบคุมบังคับตนเอง และทำให้เกิดวินัยภายในตน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในระยะต่อมา (จำนง วิบูลย์ศรี, 2527) พรรรัตน์ สุวรรณรัตน์ (2537) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความเข้าใจในการฟังภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้ระดับความเข้าใจในการฟัง 3 ระดับของทูโโล (Tutolo, 1977) มาเป็นเกณฑ์ ซึ่งได้แก่ ระดับฟังคำ ระดับตีความหมาย และระดับมีวิจารณ์ญาณ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการฟังภาษาไทยทั้ง 3 ระดับ ไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งเนื่องมาจากขาดการฝึกฝน ในการใช้ทักษะการฟังที่ดีมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถจับใจความเรื่องที่ฟังได้

จากรายงานการประเมินความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนและสภาพการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ (2536) ในระดับเขตการศึกษา ซึ่งจังหวัด อุบลราชธานี อยู่ในเขตการศึกษา 10 ปรากฏว่า สมรรถภาพทางการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัด อุบลราชธานี ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ คือ อยู่ในอันดับที่ 4 จากทั้งหมด 6 อันดับ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำกลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของ ฮอสทิสสันและทอมกินส์ มาใช้ในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการเลือกนักเรียนระดับชั้นนี้มาเป็นกลุ่มตัวอย่างก็เพราะ ในระดับชั้นเรียนนี้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดให้เป็นชั้นเรียนแรกที่นักเรียนจะต้องมีความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจ ดังนั้น ถ้าการเรียนในระดับเริ่มแรกถูกพัฒนาไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ก็จะส่งผลให้ระดับที่สูงขึ้นได้รับการพัฒนาตามไปด้วย และจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจให้กับนักเรียนชั้นอื่นๆ ในระดับประถมศึกษาต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

## สมมติฐานของการวิจัย

การฟัง เป็นจุดเริ่มต้นที่จะก่อให้เกิดปัญญา หัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ ก็ได้ยก สุ คือการฟังเอาไว้เป็นอันดับแรก แต่ใครจะสามารถฟังแล้วเกิดปัญญา และนำเอาสิ่งที่ได้ฟังไปใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการฝึกฝน (ผอบ โปษะกฤษณะ,2521 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุษรานุวงศ์,2522)

มุสตี กฏอินทร์ (2537) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กประถมศึกษาใช้เวลาในการฟังค่อนข้างมาก แต่เด็กมีปัญหาในการฟัง ดังนั้น จึงต้องหาวิธีพัฒนาทักษะการฟังเพื่อให้เด็กได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เด็กควรมีโอกาสพัฒนาการฟังเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องต่างๆเพื่อความบันเทิง เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆรวมทั้งจะต้องมีมารยาทที่ดีและเจตคติที่ดีต่อการฟัง เด็กควรได้รับการฝึกให้ฟังเป็น และได้รับการส่งเสริมให้ฟังโดยผ่านทางสื่อต่างๆ

การฝึกทักษะการฟัง นอกจากจะช่วยให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์จากสิ่งที่ฟังอย่างเต็มที่แล้ว ยังช่วยให้ทักษะด้านการพูด การอ่าน และการเขียนดียิ่งขึ้นด้วย (Fox,1974 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุษรานุวงศ์,2522) ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักฟังด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมและเกิดผลดีที่สุด (รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือกฤตมา ณ.อยุธยา,2514 อ้างถึงใน พรทิพย์ บุษรานุวงศ์,2522)

ศิริกุล ว่องวิจิตรศิลป์ (2525) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการฟังวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประชาภิบาล กรุงเทพมหานคร ที่เรียนโดยใช้แบบฝึก กับไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการฟังระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนทักษะการฟัง ของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น



บาคเคอร์ (Barker,1978) ได้ทำการศึกษา ผลของการสอนฟังที่มีต่อคะแนนทดสอบการฟัง โดยได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 185 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 176 คน โดยแบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีการสอนฟังโดยตรง กลุ่มที่ 2 สอนฟังโดยผสมปนเปกับการสอนทักษะอื่นๆ กลุ่มที่ 3 ไม่มีการสอนฟังเลย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนฟังโดยตรงและโดยอ้อม จะได้คะแนนทดสอบการฟังสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการสอนฟังอย่างมีนัยสำคัญ

ฟอร์เรส (Forest,1978) ได้ทำการวิจัย เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางทักษะการฟังของนักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการฟังโดยตรง นักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการฟังโดยอ้อม และนักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการฟังตามปกติ พบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนทักษะการฟังโดยตรง และนักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการฟังโดยอ้อม มีผลสัมฤทธิ์ทางการฟังสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนทักษะการฟังตามปกติ

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม จะมีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ที่ได้จากการทดสอบครั้งแรกถึงครั้งสุดท้าย สูงขึ้นตามลำดับ
2. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม จะมีคะแนนความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจที่ได้จากการทดสอบครั้งสุดท้าย สูงกว่าครั้งแรก

#### ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนม่วงสามสิบ (อำเภอม่วงสามสิบ) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอม่วงสามสิบ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 88 คน
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง รวมทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน (วันจันทร์-วันศุกร์) ช่วงเวลา 14.00-15.00 น. วันละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาสอน 18 ชั่วโมง (54 คาบ) และเวลาในการประเมินผลอีก 5 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 23 ชั่วโมง (69 คาบ)

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดของฮอสติลสันและทอมกินส์ จำนวน 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล และกลยุทธ์การตั้งคำถาม

4. สื่อที่นำมาใช้ฝึกการฟังตามกลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ ทั้ง 3 กลยุทธ์ ได้แก่ นิทานข้อความรู้ สารคดี ข่าวและเหตุการณ์ ซึ่งคัดเลือกมาจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา และ หลักการพิจารณาหนังสือวรรณกรรมกับเด็ก ของบันลือพฤกษ์วัน (2533)

5. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสติลสัน และทอมกินส์

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ จำนวน 5 ชุด

### ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างทุกคนที่เข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสติลสันและทอมกินส์มีความสามารถพื้นฐานในการฟังเพียงพอที่จะปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโปรแกรมได้

### ข้อจำกัดของการวิจัย

ความไม่สมบูรณ์หรือคลาดเคลื่อนของการวิจัยครั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้ คือ ระยะเวลาที่สอนและฝึกกลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจทั้ง 3 กลยุทธ์นั้น ใช้เวลา 5 สัปดาห์ ซึ่งแต่ละกลยุทธ์จะมีเวลาสอนและฝึกเพียง 4 ชั่วโมง และเวลาที่เลือกใช้กลยุทธ์ก็มีเพียง 6 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งนักเรียนอาจจะยังไม่สามารถนำกลยุทธ์การฟังมาใช้ในการฟังเรื่องเพื่อความเข้าใจให้เป็นนิสัยได้ เพราะยังติดกับการฟังตามถนัดหรือตามความคุ้นเคยมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

## คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง การฟังเรื่อง แล้วผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาที่ผู้พูดกล่าวออกมาโดยตรงได้ ประกอบด้วย การเก็บใจความสำคัญ การเก็บรายละเอียดสำคัญ และการเรียงลำดับเหตุการณ์

กลยุทธ์การฟังตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ หมายถึง วิธีการฟังเรื่องเพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยที่นักเรียนระดับประถมศึกษาสามารถเรียนรู้และนำไปใช้ในการฟังได้ ซึ่งในการวิจัย ได้นำกลยุทธ์นี้มาเป็นเนื้อหาในการสอนฟัง ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล และกลยุทธ์การตั้งคำถาม

กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ หมายถึง การวาดภาพขึ้นในใจตามเรื่องที่ได้ฟัง เพื่อช่วยในการจำ

กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล หมายถึง การนำข้อมูลที่มีหลายส่วน มาแยกกลุ่มหรือแยกประเภท เพื่อให้เห็นความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน

กลยุทธ์การตั้งคำถาม หมายถึง การตั้งคำถามตามผู้พูดเมื่อต้องการความชัดเจนจากเรื่อง และการตั้งคำถามถามตนเอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่ฟัง

กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน โดยมีลำดับขั้นตอนในการสอนฟังเพื่อความเข้าใจ 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การนำเสนอ และการฝึกใช้กลยุทธ์การฟังแต่ละอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Initiating) หมายถึง ขั้นตอนที่ครูนำเสนอกลยุทธ์การฟังแต่ละอย่าง คือ กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล และกลยุทธ์การตั้งคำถาม และอธิบายวิธีการใช้ เพื่อสร้างความคิดรวบยอด หรือเพื่อทำความเข้าใจข้อมูล

ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างโครงสร้าง (Structuring) หมายถึง ขั้นตอนที่ครูดำเนินกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการของกลยุทธ์การฟัง ซึ่ง ประกอบด้วย กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล และกลยุทธ์การตั้งคำถาม

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง (Conceptualizing) หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนนำกลยุทธ์การฟังที่ได้เรียนรู้ไปแล้วมาสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป (Summarizing) หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนสรุปเรื่อง และบอกวิธีการใช้กลยุทธ์การฟังที่ตนนำมาสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง

ขั้นที่ 5 ขั้นการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน (Generalizing) หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนนำกลยุทธ์การฟังทั้ง 3 กลยุทธ์ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วในขั้นที่ 1 มาฝึกฟังข้อมูลใหม่ ที่มีความคล้ายคลึงกับข้อมูลแรกของแต่ละกลยุทธ์ โดยใช้ขั้นตอนเดียวกันอีกครั้ง (การนำเอาขั้นที่ 2 (ขั้นสร้างโครงสร้าง) ขั้นที่ 3 (ขั้นสร้างความคิดรวบยอดจากเรื่องที่ฟัง) และขั้นที่ 4 (ขั้นสรุป) กลับมาใช้อีกครั้ง )

ระยะที่ 2 การประยุกต์ใช้กลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ มี 1 ขั้น คือ

ขั้นที่ 6 ขั้นการเลือกใช้กลยุทธ์การฟังให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ (Applying) หมายถึง ขั้นตอนที่นักเรียนเลือกกลยุทธ์การฟังที่ได้เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่ฟัง

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยพัฒนาจากขั้นตอนของกลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสกิสสันและทอมกินส์ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำกลยุทธ์การฟังตามแนวคิดของฮอสกิสสันและทอมกินส์ไปใช้ได้ โดยกำหนดให้เป็นโปรแกรมนอกเวลาเรียน จัดในชั่วโมงสอนซ่อมเสริม ช่วงเวลา 14.00-15.00 น. สัปดาห์ละ 5 วัน

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายของโปรแกรม การกำหนดลักษณะของโปรแกรม การกำหนดคุณสมบัติของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม การกำหนดเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลโปรแกรม จากนั้นทดลองใช้โปรแกรม โดยดำเนินงานตามขั้นตอนของโปรแกรม แล้วนำผลที่ได้จากการประเมินผลโปรแกรม มาปรับปรุงโปรแกรมไว้ใช้ต่อไป

แบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ใน 3 ทักษะ ได้แก่ การเก็บใจความสำคัญ การเก็บรายละเอียดสำคัญ และการเรียงลำดับเหตุการณ์ ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 5 ชุด ใช้ทดสอบก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม

หลังการฝึกกลยุทธ์การฟังแต่ละกลยุทธ์ และหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนม่วงสามสิบ (อำเภอบัวชุม) ปีการศึกษา 2540 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์
2. การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์
3. การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์

การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสทิสสันและทอมกินส์ มีวิธีดำเนินงาน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการฟัง และรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ
3. กำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้
  - 3.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การเรียนการสอน และนำขั้นตอนของกลยุทธ์การเรียนการสอน มาเป็นแนวทางเพื่อกำหนดขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ



3.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรม ในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวกับการฟัง และหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.2.2 กำหนดเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม คือ กลยุทธ์การฟังเพื่อความเข้าใจ 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล และกลยุทธ์การตั้งคำถาม

3.2.3 กำหนดสื่อที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม คือ นิทาน 5 เรื่อง ข้อความรู้และสารคดี 6 เรื่อง ข่าวและเหตุการณ์ 7 เรื่อง

3.2.4 เขียนแผนการจัดกิจกรรม จำนวน 18 แผน โดยอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ประเภทที่ 1 คือ แผนการจัดกิจกรรมเพื่อใช้สอนกลยุทธ์การฟัง ประเภทที่ 2 คือ แผนการจัดกิจกรรมเพื่อใช้ฝึกกลยุทธ์การฟัง และประเภทที่ 3 คือแผนการจัดกิจกรรมเพื่อเลือกใช้กลยุทธ์การฟัง

3.2.5 นำแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และกาประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.6 นำแผนการจัดกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 37 คน และนำผลที่ได้มาปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้จริง

3.3 สร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ จำนวน 5 ชุด

3.4 สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ห้อง 2) ปีการศึกษา 2540 ของโรงเรียนม่วงสามสิบ (อำนวยปัญญา) ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอสติสสันและทอมกินส์ มีขั้นตอนดังนี้

1. นำแผนการจัดกิจกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีขั้นตอนของการดำเนินการทดลอง ดังนี้
  - 1.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 1 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
  - 1.2 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธ์การฟัง กลยุทธ์ที่ 1 (กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.3 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธ์การฟัง กลยุทธ์ที่ 1 (กลยุทธ์การสร้างภาพในใจ) จำนวน 3 แผนๆละ 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 2 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
  - 1.5 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธ์การฟัง กลยุทธ์ที่ 2 (กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.6 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธ์การฟัง กลยุทธ์ที่ 2 (กลยุทธ์การจัดกลุ่มข้อมูล) จำนวน 3 แผนๆละ 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.7 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 3 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
  - 1.8 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทสอนกลยุทธ์การฟัง กลยุทธ์ที่ 3 (กลยุทธ์การตั้งคำถาม) จำนวน 1 แผน ใช้เวลา 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.9 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทฝึกการใช้กลยุทธ์การฟัง กลยุทธ์ที่ 3 (กลยุทธ์การตั้งคำถาม) จำนวน 3 แผนๆละ 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.10 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 4 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
  - 1.11 ใช้แผนการจัดกิจกรรมประเภทเลือกใช้กลยุทธ์การฟังทั้ง 3 กลยุทธ์ จำนวน 6 แผนๆละ 3 คาบ (60 นาที)
  - 1.12 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ชุดที่ 5 จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที

2. วิเคราะห์ผลการทดลอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ ทดสอบค่าที (t-test dependent) เพื่อประเมินผลโปรแกรม

การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลยุทธ์การเรียนการสอนตามแนวคิดของฮอลลิสสันและทอมกินส์

ผู้วิจัยนำผลจากการทดลองใช้ มาปรับปรุงโปรแกรมฯ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอโปรแกรมฯ ต่อไป

#### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ และตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมที่ใช้ในโปรแกรมฯ ครั้งนี้ ครูผู้สอนภาษาไทยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ความพร้อมของนักเรียนในโรงเรียนนั้นๆ
2. ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นอื่นๆต่อไป
3. ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการฟังภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ตามแนวคิดอื่นที่มีประโยชน์ และเหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย